

ÖZET

BUĞDAY EKİM ALANLARINDA SORUN OLAN BAZI GENİŞ YAPRAKLI YABANCI OTLARIN KİMYASAL MÜCADELESİNİN OPTİMİZASYONU

Derya ÖĞÜT YAVUZ

Doktora Tezi, Bitki Koruma Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Özhan BOZ
2013, 130 sayfa

Bu çalışmada, buğday ekim alanlarında geniş yapraklı yabancı otların (*Matricaria chamomilla* L., *Melilotus officinalis* (L.) Desr., *Sinapis arvensis* L. ve *Galium tricorutum* Dandy) mücadelesinde kullanılan etki mekanizmaları farklı 3 herbisit (tribenuron-methyl, dicamba+triasulfuron ve 2,4-D amin) etkili minimum dozlarının belirlenmesi ve bu dozların pratikte uygulanabilirliğinin araştırılması hedeflenmiştir. Herbisit kullanımının optimizasyonu amacıyla püskürtme hacmi ve su kalitesinin herbisitlerin performansına olan etkileri değerlendirilerek, düşük dozlarının etkinliğinin artırılmasına yönelik meme tipi ve katkı maddeleri ilavesinin etkinliği ortaya konulmuştur. Herbisitlerin her bir yabancı ot türüne karşı en yüksek etki değerleri genellikle 20 l/da su miktarı ile sağlanmış, ED₅₀, ED₉₀ ve tavsiye dozları konik ve yelpaze hüzmeli meme tipi ile uygulandığında etkide bir farklılık söz konusu olmamıştır. Katkı maddeleri ilavesinin herbisit etkinliğini önemli ölçüde artırdığı, genellikle ED₉₀ dozlarına ilave edilen Amonyum Sülfat gübresi veya Innogard 309 ile yeterli etkinin sağlandığı, bu etkinin yabancı ot türüne bağlı olarak tavsiye dozuna benzer ya da yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna karşın 2,4-D amin *M. chamomilla* mücadelesinde etkisiz bulunmuştur. *G. tricorutum* kontrolünde tribenuron-methyl ve 2,4-D amin etkisinin düşük olduğu, ancak dicamba+triasulfuron'un AS gübresi veya Innogard 309 ilavesiyle etkinliğinde artış olabileceği belirlenmiştir. Gerek saksı gerekse tarla denemelerinde katkı maddeleri ilavesinin minimum dozların uygulanabilirliğini etkileyen önemli bir faktör olduğu, yabancı ot türü, herbisit, püskürtme hacmi ve su kalitesine bağlı olarak herbisitlerin düşük dozlarının etkili olabileceği ortaya konulmuştur. Sonuçta, buğday ekim alanlarında herbisit kullanımının yabancı ot türlerinin duyarlılıkları dikkate alınmak suretiyle optimize edilebileceği belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Buğday, Yabancı Ot, Herbisit Optimizasyonu, Püskürtme Hacmi, Meme Tipi, Katkı Maddeleri, Amonyum Sülfat, Innogard 309